Redacţiunea, Administraţiunea şi Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare Nr. 22
Scrisori nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciurĭ:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 22
Inserate mai primescŭ în Viena Rudolfŭ Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Preţulŭ inserţiunilorŭ: o seriă garmondu pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. sĕu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULU LIII.

„Gazeta“ ese în fiă-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., Pe treĭ lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe treĭ lunĭ 10 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe şése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. sĕu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 160. Braşovŭ, Luni, Marţi 17 (29) Iulie 1890.

Braşovŭ, 16 Iulie st. v.

In ḑilele acestea amŭ făcutŭ cunoscutŭ cetitorilorŭ noştri unŭ succesŭ alŭ guvernului bulgarŭ în cestiunea episcopatului bulgarŭ din Macedonia.

Până acum biserica şi şcóla din Macedonia, atâtŭ a Bulgarilorŭ, câtŭ şi a Românilorŭ, se afla în mânile episcopatului grecescŭ, care, sprijinitŭ de guvernulŭ din Atena şi de patriarchulŭ grecescŭ din Constantinopole, le folosia ca mijlóce de grecisare a poporaţiunei bulgare şi române, impunêndu-le preoţĭ şi dascălĭ grecĭ şi întroducêndŭ limba grecéscă în biserică şi 'n şcólă.

In modulŭ acesta au isbutitŭ Grecii sĕ 'şĭ facă unelte dintre Bulgarĭ şi Românĭ, carĭ fanatisaţĭ pentru panelinismŭ, lucréză şi uneltescŭ chiar în contra poporului bulgarŭ şi a celui românŭ, cu scopŭ de a'lŭ desnaţionalisa.

Acéstă împrejurare a făcutŭ pe guvernulŭ bulgarŭ sĕ intervină pe lângă Sultanulŭ, ca sĕ le dea Bulgarilorŭ macedonenĭ episcopĭ bulgarĭ, carĭ sĕ 'i feréscă de grecisare. Unŭ decretŭ alŭ Sultanului a şi dispusŭ instituirea a trei episcopĭ bulgarĭ în trei oraşe ale Macedoniei.

Atâtŭ guvernulŭ din Atena însĕ, câtŭ şi celŭ din Belgradŭ, împreună cu întréga pressă grecéscă şi sêrbéscă, s'au ridicatŭ cu furiă în contra acestei dispoziţiunĭ a Sultanului şi ministrulŭ plenipotenţiarŭ grecescŭ din Constantinopolŭ a declaratŭ Porţii, că Grecia, în casŭ când Turcia le va permite supuşilorŭ sĕi bulgarĭ sĕ aibă clerŭ naţionalŭ, se va vedé silită a cere garanţii în contra bulgarisării Grecilorŭ din Turcia.

E în adevĕrŭ ridiculŭ a vedé totŭ pe celŭ cu musca pe căciulă, totŭ pe opresorulŭ sburlindu-se în contra unei drepte şi echitabile mĕsurĭ.

Adecă Grecilorŭ sĕ le fiă ertatŭ a avé clerŭ naţionalŭ, ér altora nu! Ba mai multŭ, sĕ le fiă ertatŭ a impune clerulŭ lorŭ grecescŭ poporaţiunii bulgare şi române din Macedonia, a'i impune chiar limba grecéscă!

E invederatŭ, că atâtŭ guvernulŭ din Grecia, câtŭ şi celŭ din Belgradŭ apĕră o causă din cele mai nedrepte şi cinismulŭ lorŭ nu póte decâtŭ sĕ pricinuéscă mirare şi indignaţiune. Protestele lorŭ nu vorŭ puté avé decĭ resultatŭ.

Dér regulându-se odată cestiunea episcopatului bulgarŭ în Macedonia, nu e óre timpulŭ sĕ se reguleze şi cestiunea episcopatului românŭ în acéstă provinciă turcéscă cu numerósă poporaţiă română? Nu e timpulŭ óre sĕ scape biserica şi şcóla română din Macedonia de miseriile ce le îndură din partea episcopatului grecescŭ?

Credemŭ, că guvernulŭ românŭ e în dreptŭ, întocmai ca şi celŭ grecescŭ, sĕ céră Porţii garanţii în contra grecisării poporaţiunii române, numindu-se episcopĭ românĭ în Macedonia.

E rêndulŭ ḑiarelorŭ din România sĕ se ocupe cu acéstă cestiune importantă pentru naţionalitatea poporului românŭ din Macedonia.

Procesulŭ de pressă alŭ „Gazetei“.

Procurorulŭ reg. din Têrgulŭ Mureşului, intentândŭ din nou procesŭ de pressă „Gazetei Transilvaniei“, tribunalulŭ de aicĭ ni-a înmânatŭ alaltăerĭ, precum amŭ anunţatŭ, următorulŭ actŭ de acusaţiune însoţitŭ de-o citaţiune, pe carĭ le lăsămŭ sĕ urmeze în traducere românéscă:

Nr. 3646—1890
f. ii.

Onoratŭ tribunalŭ de pressă ca curte cu juraţĭ!

In fóia cuotidiană „Gazeta Transilvaniei“, ce apare în Braşovŭ sub redigiarea responsabilă a locuitorului din Braşovŭ Dr. Aurel Mureşianu, şi adecă în Nr. 40 dela 20 Februarie (4 Martie) 1890, care s'a tipăritŭ în Tipografia A. Mureşianu, a apărutŭ în rubrica „Scirile ḑilei“ o notiţă întitulată „Zuckerfabrik Botfalu“, fără semnatură de nume, ce se alătură în traducere autentică. Conformŭ cuprinsului acestei notiţe, ḑiarele „Kolozsvár“ şi „Magyarsag“, carĭ aparŭ în Cluşiu sub numele acesta, au dojenitŭ pe direcţiunea fabricei de zaharŭ din Bodŭ, din causă că pe sigilulŭ fabricei pentru indicarea firmei fabricei folosesce astfelŭ de litere iniţiale, carĭ corĕspundŭ întitulării în limba germană a fabricei. Pentru acésta „naivulŭ Magyarság“ — ḑice notiţa — strigă cu îngâmfare: Nix dajcs! şi apoi recomandă: ca direcţiunea fabricei sĕ vorbéscă maghiaresce aicĭ în „Maghiaria.“ „Dóră“ — continuă notiţa — „nu vorŭ fi mâncatŭ bureţĭ cei dela fabrică sĕ facă pe chefulŭ jupânilorŭ dela Cluşiu.“ Pentru-că ḑice „acestŭ pămêntŭ nu e maghiarŭ şi nicĭ Maghiariă nu este acestŭ statŭ, asta s'o scie usurpatorii, ci e a tuturorŭ naţionalităţilorŭ deopotrivă.“

Mai departe, aceeaşĭ fóiă a publicatŭ în Nr. 72 dela 29 Martie (10 Aprilie) a. c. în fruntea ei, sub titula „Braşovŭ 28 Martie“, fără subsemnatură de nume, unŭ articulŭ, ce se alătură aicĭ în originalŭ şi în traducere autentică, susţiindŭ, că nicăirĭ nu se comite mai multŭ abusŭ cu cuvêntulŭ „libertate“ ca în Ungaria, apoi continuă astfelŭ:

„Aci, adecă în Ungaria, naţiunile concretisate, care constituescŭ acestŭ statŭ, suntŭ împărţite, prin usurpare şi volniciă, prin sĕvîrşirea celui mai neruşinatŭ abusŭ de cuvêntulŭ „libertate“, în douĕ părţĭ: în o minoritate privilegiată, ai cărei conducĕtorĭ au libertatea de a'şĭ permite totŭ felulŭ de nedreptăţirĭ, şi în o majoritate aservită, despoiată aprópe de orĭ-ce drepturĭ; cu alte cuvinte, domnescŭ şi poruncescŭ unii, ér mulţimea servesce... domnĭ şi poruncitorĭ politicĭ deoparte, şi sclavĭ politicĭ de altă parte.“

„Privilegiaţii dela putere, ca sĕ nu'şĭ pérdă posiţia lorŭ strălucită, ce au usurpat'o şi o monopoliséză de douĕ-ḑecĭ de anĭ, sub eticheta liberalismului falsŭ, au îngreuiatŭ anŭ de anŭ lanţurile, în carĭ au aruncatŭ massele, ca sĕ le pótă esploata, şi ca unii, carĭ se temŭ de adevĕrata libertate, o paraliséză prin legĭ nedrepte şi prin ordonanţe despotice.... înfundă temniţele cu cei carĭ strigă după libertate, îi suspiţionéză, îi calumniéză şi îi denunţă.“

„Ba abusulŭ de putere... merge până a opri pe cetăţénŭ sĕ trăéscă şi sĕ'şĭ créscă copiiĭ aşa, precum îi vine lui la socotélă, precum cerŭ interesele familiei şi naţiei sale.“

„Astfelŭ „puternicii“ privilegiaţĭ, carĭ domnescŭ şi poruncescŭ, au înlocuitŭ libertatea cu *siluirea legală*, aducêndŭ legĭ şi dispoziţiunĭ duşmănóse naţiunilorŭ, carĭ constituescŭ statulŭ, duşmănóse desvoltării lorŭ spirituale, morale şi politice-naţionale....“

„Abusulŭ de putere alŭ acelorŭ, carĭ au degradatŭ statulŭ la trépta de unéltă, pentru a-şĭ păstra posiţiunea lorŭ privilegiată, a adusŭ lucrulŭ acolo, că adĭ maioritatea poporaţiunei e în adevĕrŭ tractată ca prisonieră....“

„Nu numai, că 'i-se 'nchidŭ aceleia porţile culturei, oprind'o a'şĭ ridica şcóle medii fiă măcarŭ pe banii ei proprii, ca de pildă şcóle medii române la Caransebeşŭ şi Aradŭ; maghiarisândŭ şcólele medii esistente, ca de esemplu gimnasiulŭ românŭ din Beiuşŭ; închiḑêndŭ gimnasiulŭ Slovacilorŭ; isgonindŭ limba naţionalităţilorŭ din şcólele de statŭ: ci se uneltesce, ca de pildă la Slovacĭ şi Germanĭ în Ţéra ungurésoă, sĕ se scóţă limba lorŭ maternă din sfânta biserică şi sĕ se înlocuiéscă cu o limbă

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

Avuţia şi sĕrăcia.

(Din punctŭ de vedere pedagogicŭ.)

De multe-orĭ am meditatŭ asupra diferitelorŭ părerĭ, ce le au ómenii despre avuţiă şi sĕrăciă. Unii susţinŭ, cum-că şi omulŭ sĕracŭ póte fi fericitŭ şi mulţămitŭ, şi cumcă sĕrăcia, lui îi asigură liniştea sufletéscă, îi va aduce fericirea eternă: împĕrăţia ceriului. Alţii însĕ chiar din contră, desconsideră sĕrăcia, ca şi cum ea ar fi causa neajunsului, neînaintării şi nefericirei omenescĭ, ér fericirea cea adevĕrată o caută şi o află necondiţionatŭ numai în avuţiă. S'ar puté ḑice în genere, că părerea cea mai corectă este aceea, care nu despreţuesce nicĭ avuţia, dér nicĭ nu îi atribue mai mare valóre, decâtŭ ar merita în specialŭ, cu tóte că avuţia încă îşĭ are preferinţele sale, carĭ a nu le lua în considerare ar fi o eróre fórte mare. Au nu avuţia e mijloculŭ celŭ mai potrivitŭ pentru a scăpa de nĕcazurile ḑilnice şi a ne câştiga o viéţă dulce şi plăcută, a ne asigura unŭ viitorŭ fericitŭ şi strălucitŭ? Omulŭ bogatŭ îşĭ póte împlini orĭ ce dorinţă realisabilă, îşĭ póte ajunge orĭ-ce ţintă raţională: póte călĕtori lumea întrégă, îşĭ póte câştiga cele mai întinse cunoscinţe, numai capulŭ sĕ-lŭ ajute, pe tóte terenele, cu unŭ cuvêntŭ prin avuţiă ne schimbămŭ sórtea cum ne place. Altfelŭ ómenii suntŭ obicĭnuiţĭ a iubi banii mai pe susŭ de tóte şi e lucru fórte firescŭ, căcĭ „orĭ-ce altŭ bunŭ îndestuléză numai câte o trebuinţă, pe când banii îndestuléză tóte dorinţele şi suplinescŭ tóte neajunsurile.“ Numai sĕ nu exagerămŭ în pofta bogăţiei, „căcĭ bogăţia sémĕnă cu apa de mare, cu câtŭ o beai mai multŭ, cu atâtŭ îţĭ cresce setea.“ Sĕ nu privimŭ avuţia ca ţînta tuturorŭ dorinţelorŭ nóstre, ca scopŭ, ci numai ca unŭ mijlocŭ pentru asigurarea binelui nostru şi alŭ deaprópelui, instituindŭ aşeḑăminte filantropice spre folosulŭ tuturorŭ, póte chiar spre gloria omenirii.

De altminterĭ vomŭ vedé, că nicĭ sĕrăcia nu este aşa de rea, precum se arată din depărtare.

Adevĕratŭ, că nevoia, chinulŭ şi nĕcazulŭ suntŭ aşa ḑicêndŭ nedeslipite de viéţa omului sĕracŭ şi chiar din acestŭ motivŭ o considerau Grecii ca mânia şi bătaia lui D-ḑeu, cu tóte aceste suntŭ evenimente şi impregiurărĭ de interes, în carĭ şi sĕrăcia 'şĭ are părţile sale bune şi preferitóre. Lipsa împregiurărilorŭ materiale a sciutŭ pĕstra datinele şi însuşirile eroice ale Romanilorŭ şi Grecilorŭ, dér îndată ce i-a îmbelşugatŭ avuţia, părăsiră totŭ, până şi moralitatea, acéstă unică basă a tuturorŭ virtuţilorŭ sufletescĭ, zace însĕ în naturalulŭ omului nemulţămirea cu privire la starea sa materială şi chiar pentru aceea se silesce a'şĭ câştiga un viitorŭ mai bunŭ. Omului dela fire îi place a imita şi a urmări orbesce ce-i pare a fi spre folosŭ; vĕḑêndŭ dér, că vecinulŭ sĕu se bucură de o stare materială bunişóră, de o avere frumuşică, de sine se înţelege, că şi elŭ se va îmbărbăta a lucra din rĕsputerĭ pentru a scăpa de nĕcasŭ şi sĕrăciă. Şi décă în lucrarea sa diligentă va fi condusŭ de minte şi urmăritŭ de paciinţă, atuncĭ pe lângă pânea de tóte ḑilele, îi va fi cu putinţă a'şĭ pune ceva şi la o parte pentru întêmpinarea greutăţilorŭ viitóre. Silinţa e mama norocului, celui silitorŭ Dumneḑeu îi dă de tóte. „Culcă-te de timpuriu, scólă-te de timpuriu, apoi lucră şi vei rĕmâné sănĕtosŭ, te vei înavuţi şi vei deveni înţeleptŭ.“ Şi décă un lucru nu-ţĭ succede, nu te disgusta, căcĭ precum ḑice proverbulŭ germanŭ: „Übung macht den Meister“. Mergĭ dreptŭ înainte pe cale căcĭ o a doua întreprindere îţĭ va succede mai bine şi astfelŭ recunoscinţa altora şi recompensarea muncii tale nu va întârḑia, şi cu câtŭ te vei apropia mai tare de perfecţiune, cu atâtŭ lucrulŭ tĕu va fi mai preţuitŭ şi meritulŭ materialŭ cu atâtŭ va fi mai îmbucurătorŭ. Apoi pe cum sĕrăcia învéţă pe omŭ a munci aşa esperienţa şi păţania altora îlŭ va îndemna a pĕstra ceea ce a câştigatŭ cu sudórea muncei sale. Căcĭ mulţĭ din cei, carĭ se plângŭ astăḑĭ de sĕrăciă, au moştenitŭ marĭ averĭ şi au fostŭ odinióră ómenĭ cu stare, dér n'au sciutŭ sĕ păstreze şi se află astăḑĭ în miseriă, fiind-că şĭ-au cheltuitŭ averea în lucsŭ şi în distracţii nu mai ca sĕ'şĭ uşureze povara urîtului, spre care l'a împinsŭ lenevia. De altminterĭ vomŭ afla adese-orĭ, că omulŭ, care a avutŭ a se lupta cu adevĕrată sĕrăciă, şi care din frageda sa etate a învĕţatŭ a lucra, a ostenitŭ pentru pânea de tóte ḑilele, acela preţuesce mai tare viéţa, căcĭ are mai mare încredere în ajutorulŭ lui Dumneḑeu şi în propriile sale puterĭ. Şi cunoscêndŭ greutăţile şi nĕcazurile cu carĭ a avutŭ a se lupta până când a ajunsŭ a'şĭ câştiga ceva şi pentru viitorŭ, e cumva mai simţitorŭ faţă de durerile şi sĕrăcia deaprópelui sĕu, decâtŭ celŭ avutŭ, care în fericire şi în

neînţelésă de poporŭ: se impune cu baioneta, de esemplu Slovacilorŭ, preoţĭ duşmanĭ lorŭ; se ordonă maiorităţii cetăţenilorŭ... ba i-se impune pentru cine sĕ se róge şi pentru cine sĕ nu se róge în sfânta biserică.“

„Asta-i „libertatea“ şi „egalitatea“, cu care se fălescŭ fără ruşine privilegiaţii dela putere....“

„....Sĕ nu uite .... privilegiaţii dela putere, că popórele pretindŭ sĕ fiă ele şi drepturile lorŭ respectate, că nu mai voiescŭ, ca libertatea sĕ le fiă secvestrată şi usurpată....“

„Prin asemenea acte de ignobilă „civilisaţiune“,.... ce privilegiaţii se sbuciumă a le sĕvêrşi ....ca „statulŭ naţionalŭ unitarŭ maghiarŭ“, nu se promovéză progresulŭ, nicĭ bună-starea, nicĭ cultura, pentru-că acestea nu prindŭ rădĕcinĭ, decâtŭ pe pămêntulŭ libertăţii, şi sub libertate nu se póte înţelege dreptulŭ de a apăsa pe celŭ mai slabŭ, ci dreptulŭ de-a se mişca liberŭ cetăţénulŭ şi neîmpedecatŭ, şi a se ţiné sémă şi de drepturile altora.“

„Acesta-i unŭ adevĕrŭ, pe care, cum vedemŭ, nu-lŭ potŭ nega nicĭ privilegiaţii, ...carĭ pentru a'şĭ păstra posiţiunea lorŭ escelentă au mersŭ şi mergŭ cu abusulŭ până a face din maioritatea poporaţiunei unŭ sclavŭ politicŭ, — o stare din care resultă şi sclăvia spirituală, şi morală, şi economică.

....In popórele acestui statŭ se deştéptă consciinţa, că cu aurora seculului viitorŭ se ivesce şi diua libertăţii generale.“

Cuvintele notiţei intitulate „Zuckerfabrik Botfalu“ din nr. 40 alŭ numitei foi cuotidiane: „Pămêntulŭ acesta nu este maghiarŭ, nicĭ Maghiariă nu este acestŭ statŭ, asta s'o scie usurpatorii, ci e alŭ tuturorŭ naţionalităţilorŭ deopotrivă“, atacă pe faţă caracterulŭ maghiarŭ alŭ patriei nóstre, care se baséză pe starea de dreptŭ publicŭ stabilită prin articululŭ de lege 44 dela 1868, şi pe membrii naţiunei maghiare, care alcătuesce statulŭ, nu numai că în modŭ ameninţătorŭ îi numescŭ usurpatorĭ, ci aţîţă la ură şi pe poporaţiunea de altă limbă pe care o contrapune Maghiarilorŭ, o aţîţă în contra acelei instituţiunĭ cardinale a constituţiunei nóstre, că ea este maghiară, precum aţîţă în contra poporaţiunei maghiare a ţĕrei, înfăţişândŭ drepturile acestora basate pe lege ca ridicule şi, precum se pare din cuprinsulŭ notiţei, ca neîndreptăţite. Acéstă faptă constitue agitaţiunea contra naţionalităţii prevĕdută în codulŭ penalŭ § 172 alinea a doua.

Pasagele citate mai susŭ din articululŭ apărutŭ în nr. 72 alŭ numitei foi sub titlulŭ „Braşovŭ 28 Martie“ însĕ atribue unei părţĭ a naţiunei politice ungare, adecă „privilegiaţilorŭ“ Maghiarĭ o asemenea procedere, ca şi când acésta prin nenumĕratele abusurĭ de usurpare şi forţă s'ar nisui sub masca „libertăţii“ şi a „egalităţii“, ca nu numai în privinţa politică, ci şi în privinţa spirituală, morală şi economică sĕ facă sclavă pe maioritatea locuitorilorŭ acestei ţĕrĭ, pe carĭ îi pune faţă în faţă cu Maghiarii privilegiaţĭ şi cărei sclăvii îi va face unŭ finitŭ odată deşteptare consciinţii de sine a popórelorŭ.

Cuprinsulŭ pasagelorŭ amintite suntŭ cu totulŭ de natură de-a aţita partea mai uşorŭ de amăgitŭ a singuraticilorŭ naţionalităţi la ură în contra „privilegiatei“ naţiunĭ maghiare. Acéstă faptă involvă asemenea delictulŭ prevĕdutŭ în codulŭ penalŭ § 172 alinea a doua.

Deórece în urma cercetărei făcute de tribunalŭ diaristulŭ şi locuitorulŭ din Braşovŭ Traianŭ Popŭ a declaratŭ, că elŭ este autorulŭ ambilorŭ articulĭ, şi aşa şi alŭ espresiunilorŭ înşirate mai susŭ din ambii articulĭ, şi deórece a luatŭ asupră'şĭ şi rĕspunderea pentru acestea, îlŭ acusŭ în publicŭ, ca pe autorulŭ amintitelorŭ espresiunĭ pentru delictulŭ de agitare prevĕdutŭ în §. 172 al. 2 alŭ cod. pen. şi comisŭ pe calea pressei şi totodată pentru cuprinsulŭ punibil al publicaţiunilorŭ amintite, pe temeiulŭ § 34 punct. b alŭ patentei împĕrătescĭ austriace dela 27 Maiu 1852, care a rĕmas aicĭ încă în vigóre, acusŭ şi pe Dr-ulŭ Aurelŭ Mureşianu ca pe redactorulŭ responsabilŭ alŭ numitei foi cuotidiane şi rogŭ cu stimă pe On. presidiu alŭ tribunalului de pressă, ca curte cu juraţĭ, ca sĕ binevoiéscă şi spre rĕsplătirea faptelorŭ cuprinse în actulŭ meu de acusaţiune sĕ stabiléscă diua pentru pertractarea procesului şi sĕ citeze pentru acéstă di pe acusaţĭ, însciinţându-mĕ despre acésta şi pe mine.

Tĕrgulŭ Mureşului, 24 Iulie 1890.

Vita Sándor
procurorŭ reg. sup.

Nr. 1079—1890
eln

Presentulŭ actŭ de acusaţiune îlŭ îmânezŭ d-lui procurorŭ reg. sup. ca acusatorŭ publicŭ şi acusaţilorŭ, comunicându-le că pentru pertractarea procesului înaintea curţei cu juraţĭ am fixatŭ diua de 14 Augustŭ stilŭ nou la 9 óre a. m. şi îi citezŭ pe acusaţii domnii Traianŭ Popŭ şi Dr. Aurelŭ Mureşianu, redactorŭ, ca sĕ se înfăţişeze în diua amintită sub greutatea urmărilorŭ dictate de lege, ér pe onorata procuratură reg. din Tĕrgulŭ Mureşului o însciinţezŭ despre acésta cu observarea, că spre scopulŭ chiămărei membrilorŭ juriului m'am adresatŭ totodată şi la primarulŭ oraşului lib. reg. Cluşiu.

Cluşiu, 25 Iulie, 1890

Preşed. trib. reg. de pressă ca curte cu juraţĭ.

Szász Béla,
locţiitorŭ de preşedinte

DIN AFARĂ.

Visita împĕratului Germaniei în Rusia.

Impĕratulŭ Germaniei va fi primitŭ în 17 Augustŭ după amiadĭ în Narva, după-ce va fi sositŭ acesta încă de cu séră în portulŭ dela Reval. Narva va fi apoi cuartierulŭ generalŭ alŭ trupelorŭ rusescĭ concentrate acolo pentru manevră. In 18 Augustŭ va fi paradă bisericéscă, în 19 continuarea manevrelorŭ. Acestea se vorŭ termina în 24 Augustŭ printr'o mare revistă militară la Krasuve-Selo. Impĕratulŭ Vilhelm se va afla la armata ofensivă. Cancelarulŭ imperiului Caprivi va însoţi pe împĕratulŭ. Tot-odată ambasadorii contele Wolkenstein şi generalulŭ de Schweinitz vorŭ sosi la frontieră pentru primirea archiducelui Carol Ludvic. Diarulŭ „Grasdanin“ spune, că pertractările diplomatice, ce se vorŭ face în timpulŭ visitei împĕratului germanŭ, vorŭ avé de scopŭ *restabilirea punctelorŭ atacate din tractatulŭ dela Berlinŭ.* Austria sĕ nu tragă nădejde la nicĭ o compensaţiune, pentru-că ea e asigurată chiar prin tractatŭ, şi că are destule mijlóce în mână pentru ca sĕ-şĭ apere interesele sale, décă principele Bulgariei ar fi o persónă agreată a Rusiei.

O convorbire cu Stambulov.

In Şistov a avutŭ ministrulŭ preşedinte bulgarŭ o convorbire cu unŭ raportorŭ alŭ diarului „Newyork Herald.“ Stambulov dise între altele:

„După părerea mea, va mai trece încă multŭ timpŭ, până ce vomŭ puté proclama neatêrnarea nóstră. Principele Ferdinand trebue sĕ rĕmână. Elŭ póte fi răpitŭ orĭ omorîtŭ, dér de bună voiă nu ne póte părăsi“. Vorbì apoi despre afacerea Paniţa, pe care'lŭ lăudà ca militarŭ cu însuşirĭ escelente şi oficerŭ cavalerescŭ. In tótă conjuraţiunea, Paniţa a fostŭ pusŭ de representantulŭ din Constantinopolŭ alŭ unei marĭ puterĭ sĕ scóţă castanele din focŭ pentru alţii. Agenţii ruşĭ au vĕdutŭ acum, că s'a isprăvitŭ în Bulgaria cu uneltirile lorŭ. „Pe când sunt pregătitŭ la tóte din partea unui inimicŭ atâtŭ de neîmpăcatŭ, credŭ, — continuà Stambulov — că *ei şi-au mutatŭ la Belgradŭ basa de operaţiune.* Părerea mea e, că cea mai apropiată trăsătură de şahŭ va fi, *de a îndemna pe Serbia sĕ ne atace.* Guvernulŭ bulgarŭ şi eu personalŭ îi dorimŭ regelui Milan succesŭ în încercarea sa curagiósă d'a întêmpina tendinţele rusescĭ. Regele Milan întreprinde o operă bună, dér periculósă. Credŭ, că Europa ar lăsa sĕ mérgă în contra nóstră Sêrbii conduşĭ de oficerĭ ruşĭ şi înarmaţĭ cu puscĭ rusescĭ. Dér décă arŭ întra voluntarĭ ruşĭ în armata ruséscă, atuncĭ nicĭ noi n'amŭ rĕmâné fără amicĭ. *Resultatulŭ ar fi fără'ndoială unŭ rĕsboiu europenŭ*, în care Dumnedeu sĕ ocrotéscă Bulgaria. Noi putemŭ pune în luptă 200,000 ómenĭ, bine înarmaţĭ şi vitejĭ. Şi apoi suntŭ şi în Serbia şi Macedonia Bulgarĭ, carĭ ne vorŭ ajuta.“

SCIRILE DILEI.

Emigranţi austro-ungarĭ în America-nordică. Locuitorii din Galiţia continuă a emigra, dér mai cu sémă cei din Ungaria nordică. Suntŭ mulţĭ, slavĭ mai alesŭ, carĭ trecŭ în America. Étă ce ne spune consulatulŭ austro-ungarŭ din New-York: „Fórte mulţĭ slavĭ emigréză aicĭ, şi deórece nu sciu altă limbă decâtŭ englezesce, nemţesce sciu fórte puţinĭ, din causa acésta ducŭ o vieţă fórte miserabilă. La o emigraţiune atâtŭ de colosală ca în New-York, aceştĭ slavĭ pricinuescŭ multe neajunsurĭ consulatului, fiind-că aprópe în fiă-care di vinŭ sĕ céră ajutorŭ. Intre aceştia se află negustorĭ, băeţĭ de prăvălii, foştĭ emploiaţĭ şi alţii, carĭ în noua patriă nu-şĭ găsescŭ funcţiunĭ conformŭ pregătirilorŭ lorŭ.

Érăşĭ unŭ testimoniu de vitregia stăpânirei unguresci.

***

Folosele cultivărei vermilorŭ de mătase. Despre câştigulŭ realisatŭ prin cultura vermilorŭ de mătase în Remetea-lunca, i-se scrie „Bisericei şi Scólei“ din Aradŭ: Folosulŭ cultivărei vermilorŭ de mătase este netăgăduitŭ; tocmai pentru acésta la iniţiativa d-lorŭ învĕţătorĭ Ioanŭ Blidariu şi Lazarŭ Oprinŭ din Rachita, Ioanŭ Stefanoviciu din Monostorŭ şi a subscrisului, acestŭ soiu de cultură s'a întrodusŭ şi în aceste părţĭ ale diecesei prin casele mai multorŭ familii de-ale poporului nostru, avêndŭ în genere ĕstimpŭ, ca la începutŭ, unŭ câştigŭ de până la 200 fl. banĭ la momentŭ ridicaţĭ pe lângă chitanţă din visteria statului. Acéstă sumă deşi nu-i aşa mare, dér a prinsŭ fórte bine, pentru-că acestŭ soiu de câştigŭ a fostŭ tocmai pe timpulŭ lucratului cucuruzului şi a secerii, când puţinii plugarĭ cultivătorĭ de mătase îşĭ putură sili lucrulŭ câmpului cu spesele din mătăsĕritŭ. Dér şi unŭ câştigŭ moralŭ intelectualŭ şi economicŭ îşĭ adauge învĕţătorulŭ orĭ preotulŭ înaintea poporului sĕu prin împopularea cultivării mătăsăritului, pentru-că poporulŭ nostru în unele părţĭ n'a avutŭ ideiă, că din ce se face mătasea, de este aşa scumpă, şi totuşĭ a datŭ banĭ grei pe mahrămĭ lucsóse; prin întroducerea culturei vermilorŭ de mătase însĕ, se convinge mereu şi poporulŭ, că dĕu, aci mai multŭ măestria lucrului, ér nu trăinicia negoţului se plătesce cu banĭ grei din punga ţĕranului, cu uşurinţă cătră punga sa. — *M. Jurma*, preotŭ.

***

Impedecarea emigrărilorŭ. „Egyetértés“ scrie: Faţă cu Slovacii noştri nu prea folosescŭ nimicŭ înspăimêntările; pe neobservate ei se constitue în cete şi iau lumea 'n capŭ, trecêndŭ spre America. De multe-orĭ suntŭ opriţĭ în drumŭ şi în asemenea casurĭ ei se întorcŭ frumuşelŭ îndĕrĕtŭ, dér cu cea dintâiu ocasiune érăşĭ o iau spre Eldorada de peste mare. Şi acum au plecatŭ din Galgocz vre-o 50 de ómenĭ de prin comitatele Nyitra şi Trencsen, carĭ au şi mersŭ cu bine până la Oderberg, dér aci au cădutŭ în mâna gendarmilorŭ, carĭ i-au adusŭ îndĕrĕtŭ.

Vai şi amarŭ de ţéra, care ajunge sĕ-şĭ ţină pe locuitorĭ cu gendarmii, ca sĕ nu emigreze.

***

Regina României va pleca Marţĭ în strĕinătate, fiindŭ însoţită în călĕtoria sa de d-şórele de onóre Văcărescu şi Miclescu şi de d. generalŭ Greceanu. Regele împreună cu toţĭ miniştrii o vorŭ însoţi până la Predealŭ.

***

Reformele patriarchului sêrbescŭ Brancovicĭ. Patriarchulŭ Brancovicĭ a avutŭ în dilele trecute conferinţe cu membrii episcopatului şi apoi cu comisariulŭ r. br. Fedor Nicolicĭ, pentru diferitele reforme, ce se vorŭ întroduce pe terenulŭ culturalŭ bisericescŭ, cu a cărorŭ realisare s'a angagiatŭ patriarchulŭ. Ce privesce ocuparea scaunului episcopescŭ din Timişóra, nefiindŭ candidaţĭ, de-ocamdată administréză patriarchulŭ acea diecesă, după câteva lunĭ însĕ va lua agendele diecesei episcopulŭ din Verşeţŭ Dimitrievicĭ. Întêiulŭ faptŭ alŭ patriarchului este zidirea unui gimnasiu superiorŭ în Carloviţŭ, pentru care s'au preliminatŭ ca spese 160,000 fl., în care vorŭ fi şi salele de învĕţămêntŭ ale institutului teologicŭ, locuinţa directorului, precum şi a rectorului de teologiă. Pentru edificarea unei reşedinţe archiepiscopescĭ corĕspundĕtóre şi a unui institutŭ teologicŭ s'a comandatŭ de-ocamdată din partea patriarchului, ca sĕ se lucre planurile, rĕmânêndŭ sĕ realiseze aceste planurĭ congresulŭ din anulŭ viitorŭ.

***

---

prisosulŭ bogăţiei sale, nicĭ ideie nu póte avé despre lipsa şi fómea omului sĕracŭ.

Altfelŭ speranţa şi nĕdejdea sĕracului e numai la bunulŭ Dumnedeu, pentru aceea adese-orĭ simţulŭ religiosŭ este mai înrădĕcinatŭ în sufletulŭ sĕu, se îndestulesce cu sórtea sa, şi se rógă lui Dumnedeu ca sĕ-i ajute sĕ-şĭ pótă câştiga pânea de tóte dilele; şi e mai liniştitŭ ca celŭ avutŭ, căcĭ n'are cine şi pentru ce sĕ-lŭ invidieze. Celŭ avutŭ — afară de escepţiunĭ — încredutŭ şi întrecutŭ în ilusiunile bogăţiei, uită sĕu chiar nu află de lipsă a-şĭ cultiva puterile intelectuale prin studiarea vre-unei sciinţe, pentru aceea ne putemŭ convinge din esemple vii, cumcă tinerii sĕracĭ şi lipsiţĭ de mijlóce studiéză mai bine şi înaintéză mai uşorŭ, decâtŭ cei din părinţĭ avuţĭ, ale cărorŭ dorinţe materiale au aflatŭ întot-déuna o satisfacere necondiţionată. Omulŭ avutŭ are prietinĭ mulţĭ, căcĭ „până 'mĭ merge bine, toţĭ suntŭ lângă mine; când 'mĭ merge rĕu, rĕmânŭ numai eu.“

Din tóte acestea ne putemŭ face conclusiunea, cumcă nicĭ sĕrăcia nu este aşa nesuferibilă, precum pare la prima vedere, dér nicĭ avuţia nu e unica fericire pe pămêntŭ, căcĭ e trecĕtóre, ca tóte din lumea acésta. Chiar pentru aceea sĕ ne ferimŭ de cursa materialismului, şi sĕ nisuimŭ a fi bogaţĭ şi în sciinţă şi în cultură sufletéscă, căcĭ

„Numai sciinţa şi iscusinţa ne potŭ [scăpa.
Dér fără ele, nĕcazurĭ grele, ne vorŭ [inunda.“

Decĭ dér părinţii şi crescĕtorii, aceştĭ factorĭ principalĭ ai educaţiunei, trebuie sĕ aibă în vedere, ca sĕ nu se înrădĕcineze mlădiţa materialismului în inima pruncilorŭ. Copiiĭ în casa părintéscă sĕ fiă scutiţĭ de orĭ-ce esagerare în privinţa crescerei, a traiului şi a îmbrăcămintei. Mai bine sĕ cunóscă lipsa în copilăriă, decâtŭ sĕ o guste la bĕtrâneţe. Şcóla e uniculŭ locŭ, unde nu se face escepţiune, celŭ avutŭ ca şi celŭ sĕracŭ e asemenea înaintea învĕţătorului. Elŭ trebue sĕ sădéscă în inima tuturorŭ frica lui Dumnedeu, iubirea deaprópelui şi silinţa spre lucru, pentru ca sĕ scie preţui timpulŭ, din care e compusă vieţa. Căcĭ „nu banii şi averea suntŭ fericirea pe pămêntŭ, ci cine e îndestulitŭ, acela e mai fericitŭ.“

Cornelia Lupu.

Din Ocna Sibiiului ni-se scrie: Din lacul͡ŭ pustiu de aicĭ, despre care s'a mai amintitŭ în „Gazetă“, s'a scosŭ Duminecă în 27 Iulie n. c. încă unŭ cadavru alŭ unui honvedŭ. Cadavrulŭ a rĕmasŭ atâtŭ de bine conservatŭ, încâtŭ şi tăieturile de baionetă se cunoscŭ pe elŭ. Pĕrŭ nu are de locŭ, la nasŭ este cam umflatŭ, probabilŭ, că în urma loviturei, ce a primit'o când fŭ aruncatŭ în lacŭ. — Loculŭ unde se află acestŭ lacŭ continuu se dĕrîmă.

***

Petrecerea din M.-Ludoşiu, anunţată pe 10 Augustŭ n. c., ni-se scrie, că din causă gravă şi neprevĕdută *s'a amânatŭ* până pe anulŭ viitorŭ.

***

Filoxera. Constatându-se esistenţa filoxerei în viile comunei Blăşielŭ din comitatulŭ Têrnavei-marĭ, ministrulŭ unguresců de agricultură prin ordinaţiune puse ţinutulŭ acesta sub carantină, alăturându-lŭ la grupulŭ Mediaşului.

***

Stipendii. Cu începutulŭ anului şcolarŭ 1890/1 suntŭ de a se conferi din fondurile archidiecesane următórele stipendii: 2 stipendii *à 100 fl.* şi unulŭ *à 60 fl* din fundaţiunea „Francisc-Iosefină“ pentru tinerĭ din archidiecesă, carĭ studiéză, şi suntŭ lipsiţĭ de mijlóce suficiente pentru studii. Concurenţii au sĕ-şĭ presenteze suplicele la consistoriulŭ archidiecesanŭ inclusivŭ până la 15 Augustŭ st. vechiu a. c. instruite cu documentele următóre: *a)* atestatŭ dela oficiulŭ parochialŭ din comuna, la care aparţinŭ, despre aceea, că suntŭ Românĭ greco-orientalĭ, *b)* testimoniu scolasticŭ despre progresulŭ făcutŭ în studii în anulŭ din urmă. *c)* atestatŭ dela primăria comunală despre posiţiunea socială a părinţilorŭ, şi despre starea lorŭ materială, şi *d)* eventualŭ alte atestate recomandatóre.

***

Flotila română. Ministru românŭ de rĕsboiu a dispusŭ, ca de aci înainte, cu începere chiar din véra acésta, vasele flotilei române sĕ navige reunite, aplicându-se la manevrele navale. S'a şi constituitŭ de-ocamdată I-a escadrilă de mare compusă din: încrucişătorulŭ „Elisabeta“, brickulŭ „Mircea“, canonierele „Griviţa“ şi „Bistriţa“, însoţite de douĕ din torpilorile Gard-Coste clasa I-a „Raluca“ şi „Sborulŭ;“ ér escadrila de Dunăre se va constitui mai târdiu. Aceste escadrile cu timpulŭ vorŭ deveni permamente, scrie „România.“

***

Furtŭ. Din Beiuşŭ ni-se scrie, că în nóptea de 23 spre 24 Iulie n. c. 'i s'au furatŭ vĕduvei Magdalina Stanca din Beiuşiu şépte slăninĭ, împreună cu cărnurile dela unŭ porcŭ ucisŭ în diua precedentă. Hoţii suntŭ încă necunoscuţĭ

***

Pungaşŭ. In comuna Rĕşinarĭ s'a datŭ peste unŭ străinŭ, care n'avea paşaportŭ. Fiindŭ întrebatŭ, elŭ rĕspunse, că-lŭ chiamă Max Georg Herbert, că e din Zwittan, de profesiune ciasornicarŭ ambulantŭ, cu alte cuvinte elŭ primesce orológe de curăţitŭ şi reparatŭ. Amestecându-se şi gendarmeria, se descoperì, că acestŭ ciasornicarŭ ambulantŭ primì în Sibiiu mai multe orológe de reparatŭ, dér în locŭ sĕ le dea îndĕrĕtŭ proprietarilorŭ, elŭ le amanetă la oficiulŭ de împrumutare din Sibiiu, din care causă pungaşulŭ fŭ datŭ pe mâna justiţiei.

Corespondenţa „Gaz. Trans.“

De pe valea Mureşului, Iulie 1890.

In comuna Vinţulŭ inferiorŭ pe la sfîrşitulŭ lui Iunie se ţine bălciu şi ca de obiceiu se adună cu ocasiunea acésta multă lume. Pentru ca cu atâtŭ mai iute sĕ-şĭ isprăvéscă trebile, ómenii deja la întêlnire, încă în drumŭ, au obiceiulŭ de a se apuca de têrguitŭ. Astfelŭ s'a întêmplatŭ şi la acestŭ têrgŭ. Nisce bieţĭ locuitorĭ din jurŭ intrară în vorbe, începêndŭ a se têrgui în drumŭ, aprópe de Vinţŭ. Nu sciiau bieţii ómenĭ, ce norŭ se ridică asupra lorŭ, dér nu peste multŭ étă, că ca din seninŭ se slobodì asupra lorŭ pacostea în persóna vice-comitelui nostru Janos Csato, care tocmai trecea cu căruţa pe acelŭ drumŭ. După multe înjurăturĭ, adresate locuitorilorŭ ţĕranĭ, aceştia, în numĕrŭ de vre-o 20, *au fostŭ escortaţĭ cu gendarmii la cancelaria solgăbirăéscă, unde fiesce-care fŭ pedepsitŭ cu câte 20 fl. v. a. sub cuvêntŭ, că ar fi opritŭ drumulŭ ţĕrei înaintea „Măriei-Sale“.*

Totŭ acum de curêndŭ s'a întêmplatŭ, că mai mulţĭ cărăuşĭ cu carĕ greu încărcate cu scórţă. se apropiau de gara drumului feratŭ din Vinţulŭ inferiorŭ şi avêndŭ ei a se guri la dealŭ cu carĕle lorŭ, au apucatŭ pe partea drumului mai bine bătutŭ. Erăşĭ pacostea cea rea dete peste ei. Susŭ numitulŭ vice-comite, adecăte „Ilustritatea Sa“, tocmai atuncĭ venia cu fisolgăbirĕulŭ din localitate dela gară la vale. şi fiind-că drumulŭ mai bine bătutŭ era cuprinsŭ de cărăuşĭ, „ilustrulŭ“ nostru vice-comite a statŭ pe locŭ, oprindŭ pe cărăuşĭ în drumŭ, şi sub înjurăturĭ neumane i-a întrebatŭ, că nu sciu ei, că cine este elŭ? Ómenii au rĕspunsŭ, că nu sciu şi l'au întrebatŭ, că ce are cu ei? Urmarea a fostŭ *deţinerea cărăuşilorŭ şi pedepsirea lorŭ cu pedepse în banĭ de câte 5 fl. pentru fiăcare.*

Aceste nĕsdrăvĕnii se întêmplă cu poporulŭ din partea primului funcţionarŭ alŭ comitatului. Natura sburdalnică şi ura acestui omŭ faţă cu poporulŭ românŭ este de obşte cunoscută. Pentru-că elŭ în Meteşŭ, pe drumulŭ ţerei, şĭ-a mângitŭ papuculŭ în o băltócă mică, uşorŭ de încungiuratŭ pentru orĭ care trecĕtorŭ, *l'a pedepsitŭ pe judele comunalŭ cu 5 fl.*

Noi credeamŭ, că d-lŭ propretore sĕu fisolgăbirĕu Damo va fi acela, care se vestise că va fi, adecă unŭ omŭ echitabilŭ şi priceputŭ; împrejurarea însĕ, că elŭ se lasă a fi instrumentŭ mai marelui sĕu pentru aplicarea de astfeliu de pedepse aspre, ne tredesce din somnŭ şi ne silesce a-lŭ apostrofa în publicŭ, ca sĕ se lase de asemenĭ apăsărĭ şi prigonirĭ. Nu trăimŭ în fundulŭ Asiei, ci într'unŭ statŭ, care, decă are pretenţia de a se numi cultŭ, nu póte suferi astfeliu de lucrurĭ întroduse după moda muscăléscă. Asemenea purtărĭ din partea funcţionarilorŭ nicĭ o onóre nu facŭ pentru comitatulŭ nostru, a cărui poporaţiune le dă pânea. **Justus.**

Bălanŭ, 22 Iulie n. 1890.

Pe câtŭ sciu eu, încă nu s'a raportatŭ nimicŭ on. publicŭ cetitorŭ despre foculŭ, ce s'a ivitŭ în comuna Bălanŭ de pe valea Almaşului, în diua de 6 Aprilie st. n., care focŭ a sdruncinatŭ inimile a 105 suflete, prefăcêndŭ în cenuşe 20 de case împreună cu edificiile, ce se aflau împrejurulŭ lorŭ. Paguba causată prin focŭ s'a preţuitŭ în peste 4000 fl., carĭ au fostŭ consumate de flacărĭ în timpŭ de $1^1/_2$ óră, făcêndŭ despărţire între cele douĕ parochii, — rĕmĕnândŭ în mijlocŭ frumoasa şcoală de pétră, cu 3 odăi, tindă şi bucătăriă, care e esemplulŭ tuturorŭ şcólelorŭ dimprejurŭ şi care s'a edificatŭ de bunulŭ nostru poporŭ.

Pe lângă tótă stăruinţa zelosului notarŭ din locŭ, d-lŭ Vasilie Oprişŭ, foculŭ nu s'a pututŭ localisa până nu a venitŭ in ajutorŭ poporulŭ din comuna vecină Chechişŭ, în frunte cu d-lŭ preotŭ de acolo Ioanŭ Popŭ şi notarulŭ Ioanŭ Murĕşanŭ. Acestora este a li-se mulţămi, că foculŭ în fine a pututŭ fi localisatŭ, căcĭ locuitorii din locŭ vĕdêndŭ pericululŭ, mai alesŭ după-ce începuse a sufla şi vêntŭ, au fugitŭ la ale lorŭ, apĕrându-şĭ care ce avea şi ce putea, căcĭ din altă parte sperare de mântuire nu era.

In diua următóre venì d-lŭ pretore Kovács István cu gendarmii, pe carĭ i-a pusŭ sĕ supravegheze până în fine, ér curăţirea cenuşei a lăsatŭ sĕ se facă prin poporulŭ, pe care nu l'a ajunsŭ nenorocirea. D-lŭ pretore câştigă apoi pe séma nenorociţilorŭ unŭ ajutorŭ din cassa comitatului în sumă de 180 fl., pe carĭ în persónă i-a împărţitŭ nenorociţilorŭ. Totŭ prin stăruinţa d-lui pretorŭ s'a câştigatŭ dela Ministeriu unŭ ajutorŭ de 100 fl., ér d-lŭ notarŭ Oprişŭ a trimisŭ rugărĭ în tóte părţile, în urma cărora d-lŭ Ioachim Tüzes din Ciachi-Gârbău a dăruitŭ 18 merţe de grăunţe; din pădurea baronului Jasika Samuelŭ de Surducŭ s'au dăruitŭ 100 bucăţĭ de talpe şi grindĭ. Ilustritatea Sa d-lŭ Mihaiu Bohăţelŭ, posesorŭ de Galpâia, a donatŭ pentru bârne şi leţurĭ din a sa pădure 2 Jugăre, ér unui omŭ de totŭ sermanŭ i-a dăruitŭ tóte lemnele de lipsă pentru o casă, promiţêndu-i, că va lăsa sĕ i-le şi ducă acasă cu boii sĕi! D-lŭ notarŭ din locŭ a câştigatŭ din cerculŭ sĕu 30 merţe de cucuruzŭ şi 5 merţe de pasulă (fasole), ér alte 12 merţe de bucate le-a câştigatŭ domnulŭ notarŭ cu domnulŭ preotŭ din Chechişŭ, Ioanŭ Popŭ, care le-a trimisŭ cu carulŭ sĕu. Apoi poporulŭ din alte comune, care a avutŭ consângenĭ aicĭ, li-a venitŭ acestora în ajutorŭ cu cucurudŭ; astfeliu judele primarŭ din Galpâia unui cumnatŭ alŭ sĕu i-a datŭ 4 merţe, şi baraboi (cartofĭ) o merţă, mazere érăşĭ o merţă.

Pe lângă acestea d-lŭ notarŭ din locŭ a mângăiatŭ pe nenorociţĭ, promiţêndu-le, că le va face cererĭ pentru a fi scutiţĭ de dare pentru case.

Primésca decĭ pe acéstă cale aceştĭ marinimoşĭ domnĭ mulţămitele nóstre cele mai sincere!

In numele nenorociţilorŭ:
Simeonŭ Rotariu,
inv. românŭ gr. or.

Staţiunile de băi din România.

„Timpulŭ“ din Bucurescĭ scrie:

Cu deosebită plăcere avemŭ de constatatŭ, că staţiunile nóstre de băi au începutŭ sĕ ia unŭ avêntŭ mare, mulţumită îmbunĕtăţirilorŭ, ce li-s'au adusŭ, posiţiunilorŭ încântătóre, în care suntŭ aşedate, precum şi efectelorŭ miraculóse, ce au adusŭ apele şi isvórele lorŭ.

Slăniculŭ din Moldova, *Bălţătescii, Strunga, Călimănescii, Câmpina, Puciósa, Govora, Lacul͡ŭ Săratŭ, Balta Albă* suntŭ astădĭ staţiunĭ balneare, carĭ potŭ rivalisa cu similarele lorŭ din străinătate prin eficacitatea isvórelorŭ lorŭ şi prin buna administraţiune, ce li-se face.

Cifrele ne dovedescŭ, că suferindii au începutŭ sĕ prefere staţiunile nóstre balneare.

Pentru a nu vorbi acuma, decâtŭ de trei din aceste staţiunĭ din Valachia, sĕ dămŭ aci câteva cifre, carĭ ne arată sporulŭ din veniturĭ într'o lună de dile a anului 1890 asupra lunei corespondente din anulŭ trecutŭ 1889.

Astfelŭ la Călimănescĭ-Căciulata s'a încasatŭ în luna Iunie 1889 suma de 3.141 lei 50 banĭ, ér în anulŭ 1890, aceeaşĭ lună Iunie, 5.574 lei 60 banĭ, decĭ o diferenţă în plus de 2.433 lei 10 banĭ.

La staţiunea Govora, înaugurată la 1 Iulie 1889, s'au încasatŭ anulŭ acesta în cursulŭ lunei Iunie 3,313 lei.

In fine la Lacul͡ŭ Săratŭ veniturile pe luna Iunie 1889 au fostŭ de 860 lei, ér în 1890, Iunie, 1224 lei, ceea ce ea însemnéză unŭ sporiu de 364 lei.

In resumatŭ veniturile încasate în cursulŭ lunei Iunie 1890 suntŭ de 10.111 lei, 60 banĭ şi acele din Iunie 1889 suntŭ de 4.001 lei şi 50 banĭ. De unde resultă diferenţa în plus, pentru luna Iunie 1890, de 6,110 lei şi 10 banĭ.

Credemŭ, că aceste resultate frumóse suntŭ făcute sĕ ne bucure şi sĕ mulţumimŭ acelora, carĭ dau o bună îngrijire staţiunilorŭ nóstre balneare, precum şi acelora, carĭ iau în consideraţiă sacrificiile, ce se facŭ cu băile nóstre, şi resplătescŭ munca şi buna administraţiă prin preferinţa, ce dau băilorŭ nóstre asupra celorŭ din străinătate.

Intr'unulŭ din numerile viitóre, vomŭ demonstra cu cifre, că aceleaşĭ frumóse resultate le-au dacŭ şi celelalte staţiunĭ balneare din ţéră.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS“.

(Serviciulŭ biuroului de coresp. din Pesta.)

Buenos-Ayres, 28 Iulie. Erĭ au fostŭ încăerărĭ între revoluţionarĭ şi între trupele guvernului. Au fostŭ mulţĭ ucişĭ. Preşedintele a fugitŭ la Batario. Revoluţia câştigă cu fiecare oră în întindere. Preşedintele a proclamatŭ starea de asediu. Se dice, că insurgenţii au deplinŭ succesŭ. Armata începe a fraternisa totŭ mai multŭ cu revoluţionarii. Insurecţiunea începe a se întinde şi în alte provincii.

DIVERSE.

Femeile din India. In lunile din urmă diarele engleze au agitatŭ multŭ cestiunea femeilorŭ din India, cerêndŭ ca starea acestora sĕ fiă ameliorată; se scie, că în presentŭ situaţia femeilorŭ indiene este grozavŭ de nenorocită. Dreptŭ urmare a agitaţiunei pressei s'a şi ajunsŭ deja ca femeile engleze din India sĕ se pună şi ele în luptă pentru drepturile femeilorŭ indiene. Astfelŭ au fondatŭ mai multe societăţĭ pentru ajutorarea indienelorŭ. In oraşulŭ Poona s'a fondatŭ o societate pentru crescerea copiilorŭ indienelorŭ scăpătate. In alte multe oraşe s'au fondatŭ societăţĭ de lectură, unde indienele se ducŭ sĕ asculte şi sĕ înveţe diferite lucrurĭ dela engleze. Totŭ prin intervenirea şi instrucţiunea femeilorŭ engleze s'a ajunsŭ, ca femeile indienilorŭ sĕ nu se mai arunce în focŭ după mórtea bărbaţilorŭ lorŭ. Sĕ se mărite însĕ a doua óră, nu s'a ajuns cu tótă instrucţia ce li-o dau femeile engleze. Ele se temŭ grozavŭ de dispreţulŭ indienilorŭ şi de aceea nu se mărită a doua óră, fiă câtŭ de tinere.

Cununiă. Din Alba-Iulia ni-se scrie: In 8 (20) Iulie s'a serbatŭ în biserica gr. or. de aicĭ cununia d-rei *Sofia Patiţa* din Câmpenĭ cu d-lŭ *Simeonŭ Losniţa,* funcţionarŭ reg. la minele de sare din Salinele mureşene. Ospĕţulŭ s'a serbatŭ la casa fratelui miresei, d-lŭ advocatŭ Rubinŭ Patiţa, éră nunii marĭ au fostŭ: d-lŭ căpitanŭ c. r. V. Visoina şi d-na protopopésă Elena Tordăşianŭ.

Cursulŭ pieţei Braşovŭ
din 28 Iuliu st. n. 1890.

Bancnote romênescĭ	Cump.	9.19	Vênd.	9.21
Argintŭ românescŭ -	„	9.15	„	9.18
Napoleon-d'orĭ - - -	„	9.19	„	9.21
Lire turcescĭ - - -	„	10.45	„	10.50
Imperialĭ - - - -	„	9.43	„	9.48
Galbinĭ .	„	5.45	„	5.50
Scris. fonc. „Albina“ 6%	„	101.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	99.50	„	—.—
Ruble rusescĭ - - -	„	135. -	„	136.—
Mărcĭ germane - -	„	—.—	„	—.—
Discontulŭ 6—8% pe anŭ.				

Cursulŭ la bursa de Viena
din 26 Iuliu st. n. 1890.

Renta de aurŭ 4% - - - - - - -	102.15
Renta de hârtiă 5% - - - - - - -	100.15
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare - aurŭ - - - - - - - - - - - -	115.50
dto argintŭ - - - - - - -	97.80
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) - -	112.25
Bonurĭ rurale ungare - - - - - -	89.30
Bonurĭ croato-slavone - - - - - -	104.25
Imprumutulŭ cu premiulŭ unguresců	139.80
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului - -	127.80
Renta de hârtiă austriacă - - - -	88.45
Renta de argintŭ austriacă - - - - -	89.70
Renta de aurŭ austriacă - - - - - -	108.95
Losurĭ din 1860 - - - - - - - -	141.—
Acţiunile băncei austro-ungare - -	983.50
Acţiunile băncei de creditŭ ungar. -	349.25
Acţiunile băncei de creditŭ austr. -	304.—
Galbenĭ împĕrătescĭ - - - - - - - -	5.49
Napoleon-d'orĭ - - - - - - - - -	$9.21^1/_2$
Mărcĭ 100 imp. germane - - - - -	56.75
Londra 10 Livres sterlinge - - - -	116.10

Editorŭ şi redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.

Brassó varmegye föispánjától.

Sz. 223—1890.

Pályázat.

A kormányzatomra bizott Brassó vármegye felvidéki és alvidéki járásában lemondás következtében megürült 400—400 frt. évi fizetés és 150—150 frt. utazási átalánnyal egybekötött járási orvosi állásokra az 1886. évi XXI t. cz. 80 §-a alapján ezennel pályázatot nyitók.

Felhivatnak ennélfogva mindazok, kik ezen állások valamelyiket elnyerni ohajtják, hogy az 1883. évi I. t. cz. 9 §-ában megirt minösitettségüket igazoló okmányokkal ellátott kérésüket hozzám folyó évi *Augusztus 25-éig* adják be. — Ezen határidön tul beérkezö folyamodványok tekinteten kivül maradnak.

Brassó, 1890 évi julius hó 1-én.

Maurer Mihály s. k.
föispán.

389,2—1

Sosirea şi plecarea trenurilorŭ în Braşovŭ.

I. Plecarea trenurilorŭ:

1. Dela Braşovŭ la Pesta

Trenulŭ de persóne: 10 óre 32 minute séra.
Trenulŭ acceleratŭ: 2 óre 43 minute după amédĭ.
Trenulŭ omnibus: 4 óre diminéţa.

2. Dela Braşovŭ la Bucurescĭ:

Trenulŭ de persóne: 5 óre 30 minute diminéţa.
Trenulŭ acceleratŭ: 2 óre 33 minute după amédĭ.
Trenŭ de mărfurĭ cu vagóne de persóne: 12 óre 23 min. după amédĭ.

II. Sosirea trenurilorŭ:

1. Dela Pesta la Braşovŭ:

Trenulŭ de persóne: 5 óre 20 minute diminéţa.
Trenulŭ acceleratŭ: 2 óre 23 minute după amédĭ.
Trenulŭ omnibus: 10 óre 31 minute séra.

2. Dela Bucurecĭ la Braşovŭ:

Trenulŭ acceleratŭ: 2 óre 13 minute după amédĭ.
Trenulŭ de persóne: 10 óre 17 minute séra.
Trenulŭ de mărfurĭ cu vagóne de persóne: 4 óre 20 min. după amédĭ.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniele orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 1 Iunie 1890.

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ acceleratŭ.	Trenŭ acceleratŭ	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	3.25	8.—	10.50	
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10
Szolnok	11.29	4.05	11.07	9.28
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.58
Oradea-mare	2.24	7.01	3.02	1.51
	2.32	7.11	3.09	2.06
Mezö-Telegd	3.02	7.41	3.48	2.46
Rév	3.33	8.16	4.31	3.40
Bratca			4.54	4.03
Bucia			5.14	4.25
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32
Stana			6.38	5.49
Aghiriş			6.59	6.11
Ghirbĕu			7.11	6.28
Nădĕşel	5.49	Trenŭ de pers	7.24	6.44
Cluşlu	6.02	10.35	7.39	7.04
	6.12	11.02	7.54	8.30
Apahida	6.27	11 23	8.11	8.55
Ghiriş	7.31	12.42	9.18	10.31
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	11.19
Uióra		1.25	9 56	11.27
Vinţulŭ de susŭ		1.33	10.02	11.35
Aiud	8.21	1.55	10.22	12.02
Teiuşŭ	8.37	2.14	10.39	12.26
	8.42	2.24	10.57	1.18
Crăciunelŭ		2.49	11.20	1.54
Blaşiu	9.14	3.02	11.36	2.11
Micăsasa		3.33	12.04	2.49
Copşa mică	9.49	3.48	12.23	3.23
Mediaşŭ	10.07		12.39	3.46
Elisabetopole	10.30		1.08	4.27
Sighişóra	11.06		1.50	5.39
Haşfalĕu	11.22		2.06	6.03
Homorodŭ	12.37		3.20	7.51
Augustinŭ			3.56	8.36
Apaţa	1.26		4.19	9.10
Feldióra	1.47		4.44	9.44
Braşovŭ	2.23		5.20	10.31
	2.33		5.30	
Timişŭ	3.15		6.14	11.23
Predealŭ	3.47		6.45	12.08
Bucuresci	9.30		11 35	

Predealŭ—Budapesta

	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ de pers.	Trenŭ acceleratŭ.	Tren de persóne
Bucuresci	7.55			4.45
Predealŭ	1.08		4.10	9.12
Timişu	1.37		4.50	9.41
Braşovŭ	2.13		5.50	10.17
	2.43	4.—		10.32
Feldióra	3.12	4.44		11.04
Apaţa	3.32	5.20		11.30
Augustinŭ	3.47	5.47		11.51
Homorodŭ	4 20	6.35		12.27
Haşfalĕu	5.25	8.12		
Sighişóra	5.45	8.47		1.35
Elisabetopole	6.12	9.29		1.59
Mediaşŭ	6.33	10.10		2.32
Copşa mică	6.46	10.32		2.59
				3.13
	6.48	10.42	11.47	3.18
Micăsasa		11.01	12.04	3.33
Blaşiu	7.22	11.37	12.32	4.03
Crăciunelŭ		11.52	12.44	4.14
Teiuşŭ	7.51	12.23	1.06	4.36
	7.58	1.23	1.30	5.06
Aiudŭ	8.15	1.50	1.54	5.24
Vinţulŭ de susŭ		2.20	2.16	5.45
Uióra		2.28	2.23	5.51
Cucerdea	8.45	2.46	2.39	6.08
Ghirişu	9.16	3.33	3.15	6.42
Apahida		5.—	4.32	7.52
Cluşiu	10.36	5.28	4.53	8.10
	10.48	6.05	5.30	8.30
Nădăşelŭ		6.26	5.48	8.50
Ghîrbău		6.42	——	9.05
Aghireşŭ		6.58	6.11	9.19
Stana		7.24		9.43
B. Huiedin	12.01	7.47	6.43	10.02
Ciucia	12.31	8.27	7.12	10.41
Bucia		8.49		10.56
Bratca		9.08		11.13
Rév	1.10	9.28	7.51	11.32
Mezö-Telegd	1.36	10.04	8.17	12.07
Oradea-mare	2.01	10.41	8.42	12.41
	2.08	11.06	8.47	1.09
P. Ladány	3.31	1.19	10.09	3.03
Szolnok	5.11	3.31	11.51	5.10
Budapesta	7.15	6.35	1.55	8.15
	8.40	6.50	2.25	10.40
Viena	1.40	3.—	7.20	6.05

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuş

	Trenŭ acceleratŭ.	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.	Trenŭ de pers.
Viena	8.—		10.50	3.25
Budapesta	2.—		8.15	9.40
Szolnok	4.20		11.18	1.02
Aradŭ	8.10		3.50	5.27
		2.20	4.10	5.50
Glogovaţŭ		2.34	4.22	6.02
Gyorok		3.05	4.46	6.23
Paulişŭ		3.23	4.58	6.34
Radna-Lipova		3.39	5.16	6.52
Conop			5.38	7.17
Bĕrzava			5.53	7.33
Soborşinŭ			6.15	8.20
Zamŭ			6.58	8.49
Gurasad.			7.22	9.16
Ilia			7.38	9.32
Branicica			7.54	9.51
Deva			8.14	10.18
Simeria (Piski)			8.43	10.44
Orăştia			9.12	11.14
Şibotŭ			9.34	11.39
Vinţulŭ de josŭ			9.56	12.05
Alba-Iulia			10.17	12.26
Teiuşŭ			10.44	12.58

Teiuş-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenŭ acceleratŭ.	Trenŭ de pers.	Trenŭ de pers.
Teiuşŭ		12.59	4.51
Alba-Iulia		1.39	5.27
Vinţulŭ de josŭ		1.56	5.44
Şibotŭ		2.23	6.06
Orăştia		2.49	6.28
Simeria (Piski)		3.37	7.10
Deva		3.53	7.26
Branicica		4.18	7.48
Ilia		4.43	8.10
Gurasada		4.53	8.21
Zamŭ		5.21	8.48
Soborşinŭ		5.56	9.17
Bĕrzava		6.46	9.54
Conopŭ		7.02	10.09
Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38
Paulişu	6.06 (Trenŭ omnibus)	7.50	10.51
Gyorok	6.24	8.03	11.03
Glogovaţ	6.53	8.26	11.27
Aradŭ	7.06	8.38	11.38
	7.45	9.05	12.10
Szolnok	11.51	2.25	4.47
Budapesta	1.55	5.50	7.45
Viena	7.20	1.40	6.05

Simeria (Piski)-Petroşeni

	T. d. p.	T. omn.	T. omn.
Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Haţegŭ	8.45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	6.15
Crivadia	10.37	2.51	7.03
Baniţa	11.26	3.30	7.43
Petroşeni	12.—	4.02	8.15

Petroşeni-Simeria (Piski)

	T. omn.	T. omn.	T. omn.
Petroşeni	6.05	10.42	4.03
Baniţa	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	11.57	5.24
Pui	8.07	12.33	6.04
Haţegŭ	8.51	1.19	6.43
Streiu	9.41	2.09	7.28
Simeria	10.20	2.47	8.—

Aradŭ—Timişóra

	T. omn.	T. omn.
Aradŭ	6.18	4.18
Aradulŭ nou	6.40	4.40
Németh-Ságh	7.05	5.05
Vinga	7.33	5.33
Orczifalva	7.56	5.50
Merczifalva	8.14	6.06
Timişóra	9.04	6.50

Timişóra—Aradŭ

	T. omn.	T. omn.
Timişóra	6.30	1.10
Merczifalva	7.23	1.59
Orczifalva	7.49	2.19
Vinga	8.16	2.46
Németh-Ságh	8.37	3.03
Aradulŭ nou	9.09	3.41
Aradŭ	9.25	3.55

Ghirişŭ—Turda

Ghirişŭ	7.40	10.50	3.56	9.30
Turda	8.—	11.10	4.10	9.50

Turda—Ghirişŭ

Turda	6.05	9.40	2.40	8.20
Ghirişŭ	6.25	10.—	3.—	8.40

Sighişóra—Odorheiu

Sighişóra	6.—	11.25
Odorheiu	7.49	1.50

Odorheiu—Sighişóra

Odorheiu	8.40	2.45
Sighişórа	10.52	5.28

Copşa-mică—Sibiiu

	Tr. de p.	Tr. de p.	Tr. omn.
Copşa-mică	4.05	10.47	7.10
Şeica mare	4.35	11.17	7.43
Lómneşŭ	5.16	11.58	8.27
Ocna	5.47	12 29	8.59
Sibiiu	6.10	12.52	9.23

Sibiiu-Copşa-mică

	Tr. omn.	Tr. de p.	Tr. de p.
Sibiiu	7.35	4.34	9.50
Ocna	8.02	4.58	10.14
Lómneşŭ	8.30	5.25	10.40
Şeica mare	9.05	5.55	11.10
Copşa-mică	9.34	6.20	11.35

Cucerdea-Oşorheiu Reghinulŭ săsescŭ

	Tr. de p.	Tr. de p.	Tr. omn.
Cucerdea	2.55	8.20	2.56
Cheţa	3.25	8.50	3.29
Ludoşŭ	3.46	9.11	4.06
M.-Bogata	3.56	9.20	4.15
Iernutŭ	4.33	9.57	4.54
Sânpaulŭ	4.48	10.12	5.10
Miraşteu	5.11	10.35	5.34
Oşorheiu	5.30	10.54	5.35
	5.50	4.58	
Reghinul-săs.	7.25	7.—	

Reghinulŭ săsescŭ-Oşorheiu-Cucerdea

	Tr. omn.	Tr. de p.	Tr. de p.
Reghinul-săs.		8.25	8.—
Oşorheiu		10.—	9.49
	7.24	5.54	10.20
Miraşteu	7.44	6.14	10.39
Sânpaulŭ	8.07	6.37	11.02
Iernutŭ	8.29	6.58	11.23
M. Bogata	9.02	7.28	11.53
Ludoşŭ	9.35	7.41	12.06
Cheţa	9.51	7.57	12.22
Cucerdea	10.23	8.25	12.50

Simeria (Piski)-Unied.

	Tr. omn.
Simeria (Piski)	4.—
Cerna	4.21
Uniedóra	4.50

Unied.-Simeria (Piski).

Uniedóra	9.25
Cerna	9.51
Simeria	10.10

Murĕşŭ-Ludoşŭ-Bistriţa

	T. omn.
Murĕşŭ-Ludoşŭ	4.—
Ţagŭ-Budatelecŭ	6.48
Bistriţa	9.59

Bistriţa-Murĕşŭ-Ludoşŭ

	T. omn.
Bistriţa	1.16
Ţagŭ-Budatelecŭ	4.50
Murĕşŭ-Ludoşŭ	7.21

Nota: Numerii încuadraţĭ cu linii gróse însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. MUREŞIANU Braşov.